

Finansutskottets betänkande 2021/22:FiU34

Offentlig upphandling

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkanden i motioner om bl.a. hur regelverket för offentlig upphandling är utformat, sociala kriterier, djurskydd, livsmedelsproduktion, miljökrav samt innovations- och funktionsupphandling. Utskottet hänvisar till den befintliga lagstiftningen för offentlig upphandling, och det arbete som redan pågår på många områden.

I betänkandet finns 17 reservationer (M, SD, C, V, KD, L, MP).

Behandlade förslag

Cirka 50 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Utformningen av upphandlingsregelverket	7
Sociala kriterier, sociala företag och ideella organisationer	14
Små och medelstora företag	17
Djurskydd och livsmedelsproduktion	19
Miljökrav	21
Innovations- och funktionsupphandling	24
Antal underleverantörer och skäligen villkor	26
Försvarsmateriel	28
Reservationer	30
1. Utformningen av upphandlingsregelverket, punkt 1 (M)	30
2. Utformningen av upphandlingsregelverket, punkt 1 (SD)	31
3. Utformningen av upphandlingsregelverket, punkt 1 (C)	32
4. Utformningen av upphandlingsregelverket, punkt 1 (V)	33
5. Utformningen av upphandlingsregelverket, punkt 1 (L)	34
6. Sociala kriterier, sociala företag och ideella organisationer, punkt 2 (C)	35
7. Sociala kriterier, sociala företag och ideella organisationer, punkt 2 (KD)	36
8. Små och medelstora företag, punkt 3 (M)	37
9. Små och medelstora företag, punkt 3 (SD)	38
10. Små och medelstora företag, punkt 3 (C)	39
11. Djurskydd och livsmedelsproduktion, punkt 4 (SD)	40
12. Miljökrav, punkt 5 (M)	41
13. Miljökrav, punkt 5 (C)	42
14. Miljökrav, punkt 5 (KD)	43
15. Miljökrav, punkt 5 (MP)	43
16. Innovations- och funktionsupphandling, punkt 6 (M)	44
17. Antal underleverantörer och skäligen villkor, punkt 7 (V)	45
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	47
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	47

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utformningen av upphandlingsregelverket

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,
 2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 19,
 2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 12,
 2021/22:2597 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 15,
 2021/22:2824 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,
 2021/22:2934 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 5,
 2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 37,
 2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9,
 2021/22:3659 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 1 och 2,
 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 22 och 23,
 2021/22:3790 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 7 och
 2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 36.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (V)

Reservation 5 (L)

2. Sociala kriterier, sociala företag och ideella organisationer

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2886 av Ulrika Karlsson (M),
 2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 6,
 2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 137 och
 2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkandena 4–7.

Reservation 6 (C)

Reservation 7 (KD)

3. Små och medelstora företag

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
 2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,
 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 7, 20 och 21 samt
 2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 37.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (C)

4. Djurskydd och livsmedelsproduktion

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:985 av Richard Jomshof (SD) yrkande 4,
 2021/22:1342 av Elin Lundgren (S),
 2021/22:2096 av Sofia Nilsson (C),
 2021/22:2239 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 3,
 2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,
 2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 3 och 16,
 2021/22:2726 av Sten Bergheden (M),
 2021/22:3098 av Cecilia Widegren (M) och
 2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 56.

Reservation 11 (SD)

5. Miljökrav

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:833 av Patrik Engström och Maria Strömkvist (båda S),
 2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25,
 2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkandena 13 och 14,
 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 32,
 2021/22:3713 av Mattias Vepsä och Magnus Manhammar (båda S),
 2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 24 och
 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 16.

Reservation 12 (M)

Reservation 13 (C)

Reservation 14 (KD)

Reservation 15 (MP)

6. Innovations- och funktionsupphandling

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2251 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och
 2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6.

Reservation 16 (M)

7. Antal underleverantörer och skäliga villkor

Riksdagen avslår motion

2021/22:469 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 13–15.

Reservation 17 (V)

8. Försvarsmateriel

Riksdagen avslår motion

2021/22:1863 av Sten Bergheden (M).

Stockholm den 28 april 2022

På finansutskottets vägnar

Åsa Westlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Åsa Westlund (S), Gunilla Carlsson (S), Edward Riedl (M), Martin Ådahl (C), Ali Esbati (V), Jan Ericson (M), Dennis Dioukarev (SD), Ingela Nylund Watz (S), Jakob Forssmed (KD), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD), Janine Alm Ericson (MP), Eva Lindh (S), Saila Quicklund (M), Kjell Jansson (M), David Perez (SD) och Mubarik Mohamed Abdirahman (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas ca 50 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2021/22. Motionsyrkandena handlar bl.a. om utformningen av upphandlingsregelverket, sociala kriterier, djurskydd, livsmedelsproduktion, miljökrav samt innovations- och funktionsupphandling.

Samtliga motionsyrkanden är i form av tillkännagivanden.

En sammanställning över de behandlade förslagen redovisas i bilagan.

Utskottets överväganden

Utformningen av upphandlingsregelverket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utformningen av upphandlingsregelverket. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående beredningsarbete inom Regeringskansliet och arbete inom Upphandlingsmyndigheten.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V) och 5 (L).

Motionerna

I motion 2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 vill motionären att informationen till företag om hur offentliga upphandlingar fungerar ska förtydligas.

I kommittémotion 2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 19 anför motionärerna att upphandlingslagstiftningen bör ses över så att tillämpliga undantag finns för behov av ändrade inköpsmönster till följd av kriser.

I kommittémotion 2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 12 anför motionärerna att det bör tas fram nationella riktlinjer för hur offentliga inköp kan styras mer mot svenskproducerade varor.

I kommittémotion 2021/22:2597 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 15 anför motionärerna att regeringen bör driva på inom EU för regeländringar som möjliggör för kommunerna att ställa skatteetiska krav på anbudsgivare vid offentlig upphandling.

I motion 2021/22:2824 av Betty Malmberg (M) yrkande 3 anför motionären att Upphandlingsmyndigheten bör få i uppdrag att utforma kriterier för inköp av begagnad it-utrustning till offentlig verksamhet.

I kommittémotion 2021/22:2934 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 5 anför motionärerna att upphandlingsförfarandet behöver ses över för att säkerställa att informationsflöden och funktioner inte faller i orätta händer och att vissa bolag därför ska kunna exkluderas från upphandlingar.

I kommittémotion 2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 37 anför motionärerna att Upphandlingsmyndigheten bör få i uppdrag att skapa ett digitalt stödverktyg för att förenkla upphandlingar av säkra digitala tjänster.

I partimotion 2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9 anför motionärerna att offentliga upphandlingar bör ske med öppen källkod samt att myndigheter och regelverk bör arbeta främjande och tillåtande med exempelvis s.k. regulatoriska sandlådor.

I motion 2021/22:3659 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkas att reglerna för upphandlingar under EU:s tröskelvärden förenklas till en miniminivå (yrkande 1). Vidare yrkas motionären att direktupphandlingsgränsen ses över (yrkande 2).

I kommittémotion 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkas att reglerna ska förenklas för upphandlingar under EU:s tröskelvärden (yrkande 22). Vidare yrkas att direktupphandlingsgränsen ska ses över (yrkande 23).

I kommittémotion 2021/22:3790 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 7 anför motionärerna att regeringen bör ta initiativ till att se över möjligheten att göra centrala upphandlingar med möjlighet till avrop av standardiserade it-system och it-verktyg för statliga myndigheter, regioner och kommuner.

I kommittémotion 2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 36 anser motionärerna att det behövs en förutsättningslös utvärdering av hur nuvarande utformning av lagen om offentlig upphandling (LOU) hör samman med säkerheten och utvecklingsmöjligheterna i samhällsviktig verksamhet som sjukvård. En sådan utvärdering behöver se över om det krävs undantag från LOU eller helt separata regelverk för sådan verksamhet.

Bakgrund

Utifrån det riksdagsbundna målet för den statliga förvaltningspolitiken har regeringen preciserat följande mål för den offentliga upphandlingen: Den offentliga upphandlingen ska vara effektiv, rättssäker och ta till vara konkurrensen på marknaden, samtidigt som innovativa lösningar främjas samt miljöhänsyn och sociala hänsyn beaktas (prop. 2014/15:1 utg.omr. 2).

Uppföljning av efterlevnaden av upphandlingsregelverket på EU-nivå

Kommissionen granskar årligen hur medlemsstaterna följer reglerna om offentlig upphandling. Det redovisas i de återkommande landrapporterna för respektive land.

Regeringens resultatredovisning av tillämpningen av LOU

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 2 s. 105–109) skriver regeringen att det genomsnittliga antalet anbudsgivare per upphandling visar att det finns en fungerande konkurrens inom den offentliga upphandlingen. De senaste tio åren har det genomsnittliga antalet anbudsgivare varierat mellan 4,1 och 4,8 stycken per upphandling. Under 2020 ökade det genomsnittliga antalet anbudsgivare per upphandling för tredje året i rad till 4,7 stycken. Andelen upphandlingar där endast 1 eller 2 anbudsgivare deltog uppgick till 35 procent. Det vanligaste antalet anbudsgivare var 2 stycken, vilket var fallet i 20 procent av upphandlingarna. Andelen avbrutna upphandlingar är en indikation på hur effektiv den offentliga upphandlingen är. En avbruten upphandling innebär att det har lagts resurser på inköp som inte genomförs, samtidigt som det kan vara bättre att avbryta upphandlingen

om det har framkommit att underlaget är bristfälligt. Andelen avbrutna upphandlingar har ökat under flera år men minskade mellan 2018 och 2020 från 14 till 12 procent. Kommunerna genomförde flest upphandlingar, ca 8 230, medan regionerna och staten genomförde ca 1 580 respektive 2 860 upphandlingar.

Överprövningar

Överprövning är en viktig del av rättssäkerheten vid offentliga upphandlingar. Samtidigt kan överprövningar bidra till osäkerhet och förseningar, och därför är det svårt att fastställa en optimal nivå på överprövningarna. Andelen upphandlingar som överprövades varierade under perioden 2011–2019 mellan 7 och 8 procent men minskade 2020 till knappt 5 procent. Statliga myndigheter och bolag hade lägst andel överprövningar med 3,9 procent, kommuner och kommunala bolag ca 4,9 procent, medan regioner och regionägda bolag hade störst andel överprövningar med 5,7 procent. En och samma upphandling kan generera flera mål i domstol. Totalt avgjordes 3 616 mål om överprövning vid förvaltningsrätterna under 2020, varav 61 procent prövades i sak. Andelen överprövningar som fick bifall i förvaltningsrätten varierade mellan 2013 och 2019 inom ett spann om 24–30 procent men minskade 2020 till 18 procent. Förvaltningsrättens beslut överklagades till kammarrätten i 778 mål under 2020. Kammarrätten ändrade utfallet i 43 (5,8 procent) av de 742 mål som avgjordes under året.

Insikter om offentlig upphandling med anledning av sjukdomen covid-19

Offentlig upphandling har haft en viktig roll när det gäller hanteringen av konsekvenserna av spridningen av sjukdomen covid-19. I september 2020 lämnade Upphandlingsmyndigheten rapporten Coronapandemin ur ett upphandlingsperspektiv (rapport 2020:3) till regeringen som en delredovisning av ett regeringsuppdrag om att ge förstärkt stöd vid upphandling av samhällsviktig verksamhet (Fi2019/03819). Upphandlingsmyndighetens preliminära slutsatser var att upphandlingsreglerna är anpassade för att kunna tillämpas när det uppstår oförutsedda akuta behov samt att upphandlande myndigheter och enheter som har en välutvecklad strategisk syn på offentlig upphandling har goda förutsättningar att hantera kriser. Hösten 2021 publicerade Upphandlingsmyndigheten ett nytt stöd om hur man integrerar krisberedskapsaspekter i offentliga kontrakt.¹

Uppdrag till Upphandlingsmyndigheten om ändamålsenliga inköpsorganisationer

Enligt Upphandlingsmyndighetens senaste enkätundersökning från 2020 bedömer 66 procent av de upphandlande myndigheterna och enheterna att brist på tid och personalresurser är de främsta hindren för att använda inköp som medel för att bidra till verksamhetsutveckling. För att stimulera upphandlande

¹ <http://www.upphandlingsmyndigheten.se/upphandla-till-samhällsviktig-verksamhet/krisberedskapsaspekter-i-offentliga-kontrakt/>.

myndigheter och enheter att i ökad utsträckning bygga upp och säkerställa en inköpsorganisation som ger förutsättningar för ett strategiskt inköpsarbete har regeringen gett Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att följa upp och att under 2021 genomföra olika insatser för att främja denna utveckling (Fi2020/04834).

Uppdrag till Statskontoret att utvärdera effekterna av förändrade regler för direktupphandling

Direktupphandlingsgränserna höjdes den 1 juli 2014. Samtidigt infördes krav på de upphandlande myndigheterna och enheterna att dels dokumentera genomförandet av alla upphandlingar över 100 000 kronor, dels besluta om riktlinjer för användning av direktupphandling.

Statskontoret har haft i uppdrag att utvärdera effekterna av de förändrade reglerna för direktupphandling som infördes den 1 juli 2014 (Fi2021/02328). Utvärderingen skulle bl.a. innehålla en analys av hur reglerna har påverkat konkurrensen på relevanta offentliga marknader, med särskilt fokus på effekterna för små, medelstora och idéburna leverantörer. Statskontoret skulle även bedöma dels om det finns anledning att överväga ytterligare förändringar av direktupphandlingsgränserna, dels om innebörden av kravet på dokumentation av direktupphandlingar och kravet på att besluta om riktlinjer för direktupphandlingar bör preciseras i författning. Uppdraget redovisades i april 2022 (rapport 2022:6).

Politikens inriktning

Regeringen skriver i budgetpropositionen att förtroendet för att den offentliga upphandlingen fungerar väl och är rättssäker fortsatt är viktigt. Regelverket om offentlig upphandling och en effektiv tillämpning av detta motverkar korruption. Säkerheten i leveranserna till samhällsviktig verksamhet behöver säkerställas även i krisituationer.

Arbetet med att ta fram enklare och mer flexibla regler för bl.a. icke - direktivstyrda upphandlingar och för att effektivisera överprövningsprocessen fortsätter. Regeringen avser, som en del av detta arbete, att under våren 2022 lämna två propositioner med förslag på upphandlingsområdet till riksdagen.

För att upphandlingen ska nå sin fulla potential inom alla områden i den nationella upphandlingsstrategin behöver styrningen och organiseringen av inköpsarbetet fortsätta att utvecklas. Upphandlingsmyndighetens uppdrag att följa upp och genomföra olika insatser för att främja en utvecklad styrning kommer att ligga till grund för åtgärder på området (Fi2020/04834). En utgångspunkt är att inköpsarbetet behöver organiseras ändamålsenligt utifrån upphandlande myndigheters och enheters olika förutsättningar.

Med en utvecklad styrning av inköpsarbetet ges upphandlande myndigheter och enheter goda förutsättningar att ta till vara och stimulera näringslivets innovationskraft. Genom det forum för kompetensöverföring och erfarenhetsutbyte för innovationsupphandling som Upphandlingsmyndigheten gets i uppdrag att inrätta (N2021/01194) kommer den offentliga sektorn att

stimuleras att genomföra fler innovationsupphandlingar, för att skapa efterfrågan på innovationer som kan leda till mervärde för samhället, exempelvis genom att stärka utvecklingen av en resurseffektiv cirkulär ekonomi.

Den 1 juli 2020 trädde lagen (2019:668) om upphandlingsstatistik i kraft. Alla annonser ska sedan den 1 januari 2021 publiceras i registrerade annonsdatabaser. Arbetet med att utveckla upphandlingsstatistiken fortsätter, bl.a. genom arbetet med att genomföra EU:s nya standard för upphandlingsannonser (e-forms). Uppgifter om inköpsvärden kommer däremot i nuläget inte att samlas in.²

Den offentliga upphandlingen ska utvecklas för att ytterligare kunna bidra till att offentliga medel gör så stor samhällsnytta som möjligt. Det finns stor potential i att använda den offentliga upphandlingen som ett verktyg för ökad miljömässig och social hållbarhet. Det handlar bl.a. om att främja gemensamma samhällsintressen som miljö, klimat, en cirkulär ekonomi, minskad antibiotikaanvändning inom djurhållning, djuromsorg och människors hälsa samt bra villkor på arbetsmarknaden. En departementspromemoria med lagförslag om detta remitterades under hösten 2021 och arbete pågår inom Regeringskansliet.

Pågående arbete

Informationssäkerhet och samhällsviktig verksamhet

Upphandlingsmyndigheten har vägledningsmaterial om informationssäkerhet vid upphandling på sin webbplats och har sedan tidigare även tagit fram en vägledning om säkerhetsskyddad upphandling. Under 2020 fokuserade myndigheten på vissa närliggande aspekter, bl.a. inom ramen för regeringsuppdraget om samhällsviktig upphandling. Myndigheten har även tagit fram ett vägledningsmaterial om sekretess i upphandling.³

Noteras kan också att Säkerhetspolisen har en vägledning om säkerhetsskyddad upphandling.⁴

Upphandlingsmyndigheten har haft i uppdrag att ge förstärkt stöd vid upphandling av samhällsviktig verksamhet (Fi2019/03819). Åtgärderna enligt uppdraget skulle vara genomförda före utgången av november 2020. Uppdraget slutredovisades i årsredovisningen för 2021.

Europeiska kommissionen avser vidare att lägga fram ett förslag på ett krisinstrument för den inre marknaden, bl.a. i syfte att möjliggöra snabba beslut när kritiska situationer uppstår.

² Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/1780 av den 23 september 2019 om fastställande av standardformulär för offentliggörande av meddelanden om offentlig upphandling och om upphävande av genomförandeförordning (EU) 2015/1986 (eForms).

³ <http://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/andra-regler-som-kan-bli-aktuella/offentlighet-och-sekretess/>.

⁴ <http://www.sakerhetspolisen.se/download/18.7acd465e16b4e0e54c671/1560847344410/Vagledning-Sakerhetsskyddad-upphandling.pdf>.

Förslag om skyldighet att vid upphandling beakta klimatet, miljön, djuromsorg m.m.

För närvarande pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att ta fram förslag om att införa en skyldighet för upphandlande myndigheter och enheter att vid offentlig upphandling beakta klimatet, miljön, människors hälsa, djuromsorg samt sociala och arbetsrättsliga aspekter när det är relevant med hänsyn till upphandlingens syfte (Ds 2021:31). En proposition väntas lämnas under våren 2022.

Sveriges miljö- och klimatmål

I regleringsbrevet för 2021 angavs att Upphandlingsmyndigheten ska redovisa hur myndigheten har arbetat för att främja att offentlig upphandling används som ett verktyg för att nå Sveriges klimat- och miljömål (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10: MJU25, rskr. 2009/10:377) och bidra till att öka takten i omställningen till en fossilfri och mer cirkulär ekonomi, samt vilka övriga åtgärder som har vidtagits för att öka andelen cirkulär och fossilfri upphandling. Upphandlingsmyndighetens anslag har ökat med 15 miljoner kronor 2022 för ett utvecklat stöd i fråga om cirkulär och fossilfri upphandling. I ett uppdrag till Upphandlingsmyndigheten specificerar regeringen vad det nya stödet ska omfatta (M2022/00439).

I regleringsbrevet för 2020 angavs att Upphandlingsmyndigheten ska öka kännedomen om hur offentlig upphandling kan användas som ett viktigt verktyg för att bidra till en cirkulär ekonomi samt uppnå de nationella miljömålen och de globala hållbarhetsmål som är kopplade till Agenda 2030. I uppdraget ingick att se över hur strategisk upphandling kan främja en cirkulär ekonomi genom hela inköpsprocessen. En viktig del i arbetet var att analysera hur återanvändningsgraden kan öka. Uppdraget omfattade t.ex. att ge vägledning om affärsmodeller och att utveckla relevanta hållbarhetskrav samt metoder för leverantörsdialog och främjande av innovationer. Uppdraget genomfördes i samråd med Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Sveriges Kommuner och Regioner samt andra relevanta aktörer. Uppdraget har slutförts och har resulterat bl.a. i en vägledning om hur man kan främja cirkulär ekonomi och hållbar plastanvändning genom offentlig upphandling.⁵

Den nationella statistikdatabasen

Den 1 januari 2021 inrättades en nationell statistikdatabas hos Upphandlingsmyndigheten. I samband med detta fick myndigheten i uppdrag att analysera datakvaliteten i databasen och lämna förslag till åtgärder för att höja kvaliteten. Särskild vikt ska enligt uppdraget läggas vid uppgifter som avser antal anbudsgivare och avbrutna upphandlingar.

⁵ <http://www.upphandlingsmyndigheten.se/om-hallbar-upphandling/miljomassigt-hallbar-upphandling/upphandling-for-att-framja-cirkular-ekonomi/> och <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/om-hallbar-upphandling/miljomassigt-hallbar-upphandling/upphandling-for-att-framja-cirkular-ekonomi/hallbar-plastupphandling/>.

Samordnad upphandling

Enligt Kammarkollegiets instruktion ska myndigheten ansvara för att upphandla samordnade ramavtal som är avsedda för andra statliga myndigheter. Inom området informationsteknik gäller ansvaret den offentliga förvaltningen, dvs. även regioner och kommuner (8 a §). Adda Inköpscentral har ramavtal och tjänster inom strategisk försörjning.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat förslag om utformningen och tillämpningen av LOU, senast i betänkande 2020/21:FiU34. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena med motiveringen att upphandlingslagstiftningen under de senaste åren har reformerats och utvecklats. Detta har enligt utskottet gett myndigheter och upphandlande enheter bättre förutsättningar att upphandla strategiskt. Den årliga uppföljningen på EU-nivå är enligt utskottet värdefull och bidrar till att upphandlingar genomförs på ett rättssäkert sätt. Det strategiska arbete som Upphandlingsmyndigheten bedriver med särskilt fokus på områdena vård och omsorg, bygg och anläggning samt livsmedel och måltidstjänster är enligt utskottet värdefullt och stärker upphandlarnas kompetens. Den 1 januari 2021 trädde lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter i kraft och innebär enligt utskottet att säkerhetsarbetet kring upphandlingar stärkts.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet återigen betona att upphandling, rätt använd, kan vara ett effektivt instrument för att skapa flera positiva effekter i samhället som ökad tillväxt, sysselsättning, jämställdhet och ökade miljökrav. Utskottet delar regeringens uppfattning att den offentliga upphandlingen ska vara effektiv och rättssäker och ta till vara konkurrensen på marknaden samtidigt som innovativa lösningar främjas samt miljöhänsyn och sociala hänsyn beaktas. På så sätt bidrar den offentliga upphandlingen till en väl fungerande samhällsservice till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling samtidigt som skattemedel används på bästa sätt.

Upphandlingsmyndigheten har bl.a. tagit fram en vägledning om säkerhets-skyddad upphandling, ett förstärkt stöd vid upphandling av samhällsviktig verksamhet, stöd om cirkulär och fossilfri upphandling och en vägledning om hur man kan främja cirkulär ekonomi och hållbar plastanvändning genom offentlig upphandling. Upphandlingsmyndigheten har också inrättat en nationell statistikdatabas och ska analysera datakvaliteten i databasen. Fokus ligger på uppgifter om antal anbudsgivare och avbrutna upphandlingar.

Europeiska kommissionen avser att lägga fram ett förslag på ett krisinstrument för den inre marknaden för att bl.a. möjliggöra snabba beslut när kritiska situationer uppstår.

Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att ta fram förslag om att införa en skyldighet för upphandlande myndigheter och enheter att vid offentlig upphandling beakta klimatet, miljön, människors hälsa, djursorg samt sociala och arbetsrättsliga aspekter när det är relevant med hänsyn till upphandlingens syfte. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Sociala kriterier, sociala företag och ideella organisationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. sociala kriterier, sociala företag och ideella organisationer. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående beredningsarbete inom Regeringskansliet och arbete inom Upphandlingsmyndigheten.

Jämför reservation 6 (C) och 7 (KD).

Motionerna

I motion 2021/22:2886 av Ulrika Karlsson (M) yrkar motionären att reglerna i LOU ska ses över för att säkerställa mångfald och göra det möjligt för fler aktörer att delta i upphandlingar.

I kommittémotion 2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 6 anför motionärerna att Upphandlingsmyndigheten bör få i uppdrag att utveckla krav på och kriterier för social hållbarhet och jämställdhet. Ett liknande förslag framställs i partimotion 2021/22:3666 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 137.

I kommittémotion 2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkas att statistiken ska förbättras genom att civilsamhällets del i upphandlingsstatistiken tydliggörs och genom att det utreds hur det civila samhällets samhällsekonomiska värde ska mätas (yrkande 4). Vidare yrkas att det ska genomföras en utvärdering av effekten av de nya reglerna för upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda tjänster under tröskelvärde och hur dessa har påverkat den ideburna sektorns möjligheter att delta i upphandlingar (yrkande 5). Motionärerna anför vidare att om utvärderingen visar små eller inga förbättringar för den ideburna sektorn bör regeringen på nytt överväga en ordning där upphandlingar av vissa välfärdstjänster under tröskelvärde helt undantas från LOU och komma med förslag på hur detta kan genomföras (yrkande 6). Regeringen bör också utvärdera förslaget att reservera upphandlingar av vissa tjänster i LOU och särskilt effekten av den föreslagna treårsregeln (yrkande 7).

Pågående arbete

I november 2021 antog riksdagen förslagen i proposition 2021/22:5 Ett förenklat upphandlingsregelverk. I propositionen föreslog regeringen ett förenklat regelverk för offentliga upphandlingar under EU:s tröskelvärden och för upphandlingar av sociala tjänster och andra särskilda tjänster (bet. 2021/22:FiU14, rskr. 2021/22:31). Lagändringarna trädde i kraft den 1 februari 2022 och innebär bl.a. att fler upphandlingar av sociala tjänster och andra särskilda tjänster ska kunna reserveras samt att direktupphandlingsgränserna för sociala tjänster och andra särskilda tjänster höjs upp till tröskelvärdena. I samband med att riksdagen antog förslagen riktade den även ett tillkännagivande till regeringen om att utvärdera upphandlingslagstiftningen och se över möjligheterna att öka förutsättningarna för små företag och ideella aktörer att delta i upphandlingar och vinna upphandlingskontrakt. Arbete med detta pågår för närvarande inom Regeringskansliet. Den 15 mars 2022 lämnade regeringen proposition 2021/22:135 Idéburen välfärd. I propositionen föreslås bl.a. att upphandlande myndigheter ska ges möjlighet att reservera rätten att delta i upphandlingar av vissa välfärdstjänster till idéburna organisationer, vars allmännyttiga syfte bidrar till att uppfylla ändamålet med den tjänst som upphandlas. Vidare föreslås att en bestämmelse ska införas i lagen (2008:962) om valfrihetssystem som gör det möjligt för upphandlande myndigheter att i samma utsträckning reservera rätten att få delta i ett valfrihetssystem för idéburna organisationer.

Enligt regleringsbrevet för 2021 skulle Upphandlingsmyndigheten i årsredovisningen för 2021 redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtagit för att underlätta för bl.a. idéburna organisationer att delta i offentlig upphandling samt analysera och bedöma i vilken utsträckning åtgärderna bidragit till detta. Myndigheten skulle även lämna förslag på ytterligare åtgärder. I årsredovisningen för 2021 (s. 29) redovisar myndigheten att den har genomfört spridningsaktiviteter för stödet om reserverad upphandling, bl.a. genom att etablera ett nätverk av ambassadörer för sysselsättningskrav i offentlig upphandling.

Upphandlingsmyndigheten har tagit fram olika webbstöd riktade till upphandlande organisationer för att främja utvecklingen mot mer socialt hållbara inköp. Webbstöden syftar till att främja skäliga arbetsvillkor vid produktion av varor och tjänster, sysselsättning via offentlig upphandling, barns rättigheter och ökad tillgänglighet oavsett funktionsnedsättning samt att ge bättre information om produktionsvillkor i andra länder.

Upphandlingsmyndigheten har vidare haft i uppdrag att dels ta fram ett verktyg för att följa upp utvecklingen av ändamålsenliga inköpsorganisationer, dels under 2021 arrangera och genomföra riktade insatser för ledningen hos upphandlande myndigheter och enheter (Fi2020/04834). I uppdraget ingick även att lämna förslag till en flerårig plan för hur ett fortsatt arbete kan stödja etableringen av ändamålsenliga inköpscentraler. Uppdraget redovisades den

28 februari 2022 (Fi2022/00793).⁶ Upphandlingsmyndigheten har också tagit fram ett webbstöd till kommuner om hur de kan finansiera eller anskaffa skyddade boenden.⁷

Den 1 juni 2017 infördes i upphandlingsregelverket en skyldighet att ställa arbetsrättsliga villkor i vissa fall. Bestämmelserna ska dels bidra till att arbete som upphandlas av den offentliga sektorn utförs med skäliga arbetsvillkor, dels motverka risken för illojal konkurrens genom att undermåliga arbetsvillkor tillämpas. I februari 2020 gav regeringen Statskontoret i uppdrag att analysera hur statliga myndigheter har arbetat med att ställa arbetsrättsliga villkor och lämna förslag på hur förutsättningarna för myndigheterna att ställa sådana villkor kan förbättras (Fi2020/00455). Statskontoret redovisade uppdraget i december 2020 (rapport 2020:24). Statskontorets uppföljning visade att Upphandlingsmyndighetens stöd var uppskattat av de statliga myndigheterna och att det fanns tydliga önskemål från många myndigheter om utökad stöd. Regeringen har infört ett återrapporteringskrav i Upphandlingsmyndighetens regleringsbrev för 2022 (Fi2021/04004 [delvis]) som innebär att myndigheten ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att underlätta för upphandlande myndigheter och enheter att uppfylla skyldigheten att ställa arbetsrättsliga villkor i sina upphandlingar. Upphandlingsmyndigheten ska även lämna förslag på ytterligare åtgärder.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motionsyrkanden om sociala kriterier och sociala företag, senast i betänkande 2020/21:FiU34. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena med motiveringen att ny lagstiftning trätt i kraft när det gäller upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda tjänster (s.k. välfärdstjänster) vars värde understiger EU:s tröskelvärden. Ändringarna kunde enligt utskottet innebära att fler idéburna aktörer kan konkurrera om offentliga kontrakt. Det stödmaterial och nätverk som Upphandlingsmyndigheten introducerat hade enligt utskottet utvecklat stödet och servicen till idéburna organisationer och upphandlande myndigheter.

Utskottets ställningstagande

Den 1 februari 2022 trädde ny lagstiftning i kraft som innebär bl.a. att fler upphandlingar av sociala tjänster och andra särskilda tjänster ska kunna reserveras samt att direktupphandlingsgränserna för sociala tjänster och andra särskilda tjänster höjs upp till tröskelvärdena.

I riksdagen bereds för närvarande förslag om idéburen verksamhet. Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Förslagen syftar till att

⁶ <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/globalassets/dokument/publikationer/rapport-andamalsenliga-inkopsorganisationer.pdf>.

⁷ <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/statsstod/riktade-vagledning/hur-kan-kommuner-finansiera-eller-anskaffa-skyddat-boende/>.

öka möjligheterna för idéburna organisationer att tillhandahålla offentligt finansierade välfärdstjänster. Därmed kommer kommuner, regioner och statliga myndigheter i större utsträckning än tidigare att kunna dra nytta av de idéburna organisationernas kompetens, erfarenhet och andra resurser. Ändringarna kan enligt utskottet innebära att fler idéburna aktörer kan konkurrera om offentliga kontrakt.

Det stödmaterial och nätverk som Upphandlingsmyndigheten har utvecklat för förbättrat stöd och bättre service till idéburna organisationer och upphandlande myndigheter har enligt utskottet bidragit till just detta.

Utskottet vill också hänvisa till den proposition som utskottet för närvarande bereder med förslag till ytterligare åtgärder vad gäller idéburna organisationer och anser sammantaget att det för närvarande inte finns anledning att föreslå ytterligare åtgärder när det gäller sociala kriterier, sociala företag och ideella organisationer. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Små och medelstora företag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om små och medelstora företag. Utskottet hänvisar till pågående arbete inom Upphandlingsmyndigheten.

Jämför reservation 8 (M), 9 (SD) och 10 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 yrkas att offentlig upphandling utvecklas för att skapa bättre villkor för småföretag.

I kommittémotion 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) anförs att upphandlingsreglerna i högre grad behöver göra det möjligt för småföretag att delta i upphandlingar (yrkande 7). Vidare yrkas att kriterier vid offentlig upphandling ska genomsyras av likvärdiga, rättvisa och transparenta villkor för alla företag, oavsett storlek (yrkande 20). Motionärerna föreslår också att regeringen ska utvärdera effekterna av den nya upphandlingslagstiftningen (yrkande 21).

I kommittémotion 2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 37 anförs motionärerna att det bör göras en översyn av LOU med syftet att förenkla lagstiftningen och göra det enklare för mindre företag att lägga anbud på offentliga byggprojekt.

Pågående arbete

I samband med att riksdagen antog förslagen i proposition 2021/22:5 Ett förenklat upphandlingsregelverk (bet. 2021/22:FiU14, rskr. 2021/22:31) riktades ett tillkännagivande till regeringen om att utvärdera upphandlingslagstiftningen och se över möjligheterna att öka förutsättningarna för små företag och ideella aktörer att delta i upphandlingar och vinna upphandlingskontrakt. Dessa frågor bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Som framgår ovan ersattes de regler som trädde i kraft 2019 av nya regler den 1 februari 2022. Den 15 mars 2022 lämnade regeringen proposition 2021/22:135 Idéburen verksamhet till riksdagen med förslag på detta område.

Enligt regeringens instruktion för Upphandlingsmyndigheten ska upphandlingsstödet bl.a. inriktas på att underlätta för små och medelstora företag samt idéburna organisationer att delta i upphandling. Även Konkurrensverket ska enligt sin instruktion inom ramen för sitt uppdrag öka förutsättningarna för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar. Av den senaste upplagan av Upphandlingsmyndighetens upphandlingsstatistik framgår att kategorin ”stora företag” 2019 endast utgjorde 4 procent av dem som lämnade anbud i upphandlingar medan 70 procent av anbuden kom från mikroföretag eller små företag.⁸

Regeringen har också gett Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag att dela ut innovationscheckar till bl.a. små och medelstora företag och offentlig sektor för att ta in extern kompetens i syfte att utveckla och kommersialisera sina produkter samt efterfråga mer innovativa lösningar inom offentliga upphandlingar.

Tidigare riksdagsbehandling

Förslag om små och medelstora företag har behandlats flera gånger tidigare av utskottet, senast i betänkande 2020/21:FiU34. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena med liknande motivering som i tidigare betänkanden och betonade att krav vid offentlig upphandling ska genomsyras av enkla, tydliga och likvärdiga villkor oavsett företagets storlek och företagsform. Det arbete som Upphandlingsmyndigheten har bedrivit sedan 2018 ansågs betydelsefullt och har resulterat i en nationell modell för hur sysselsättning kan främjas genom upphandling. Upphandlingsmyndighetens arbete hade enligt utskottet bidragit till att skapa bättre förutsättningar för små och medelstora företag i upphandlingar. Utskottet konstaterade även att upphandlande myndigheter och enheter enligt upphandlingslagstiftningen ska motivera varför de inte delar upp en upphandling i mindre delar.

⁸ https://www.upphandlingsmyndigheten.se/globalassets/dokument/publikationer/uhm_statistikrapport_2020.pdf (se avsnitt 6 s. 130 f.).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill, liksom tidigare, framhålla att krav vid offentlig upphandling ska genomsyras av enkla, tydliga och likvärdiga villkor oavsett företagets storlek och företagsform. Enligt regeringens instruktioner för både Upphandlingsmyndigheten och Konkurrensverket ska upphandlingsstödet bl.a. inriktas på att underlätta för små och medelstora företag att delta i upphandling. Det arbete som bedrivs har enligt utskottet bidragit till att skapa bättre förutsättningar för sådana företag i upphandlingar. Utskottet konstaterar även att upphandlande myndigheter och enheter enligt upphandlingslagstiftningen, i de fall de inte delar upp en upphandling i mindre delar, ska motivera varför så inte skett. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Djurskydd och livsmedelsproduktion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om djurskydd och livsmedelsproduktion. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete inom Upphandlingsmyndigheten.

Jämför reservation 11 (SD).

Motionerna

I motion 2021/22:985 av Richard Jomshof (SD) yrkande 4 vill motionären att regeringen ska återkomma med förslag till lagstiftning om att allt kött som köps in via offentlig upphandling ska komma från djur som slaktats i enlighet med svenska djurskyddsregler. Liknande förslag finns i motion 2021/22:1342 av Elin Lundgren (S), motion 2021/22:2096 av Sofia Nilsson (C), kommittémotion 2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 16 och motion 2021/22:2726 av Sten Bergheden (M).

I motion 2021/22:2239 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 3 vill motionärerna att Upphandlingsmyndigheten ska få i uppdrag att upplysa om vikten av provsmakning som en del av offentlig upphandling.

I kommittémotion 2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 3 vill motionärerna att allt kött som upphandlas via offentlig upphandling i Sverige ska komma från djur som har bedövats före slakt.

I motion 2021/22:3098 av Cecilia Widegren (M) yrkas att regeringen på EU-nivå ska verka för att andelen närproducerade och närodlade livsmedel i offentliga upphandlingar ökar.

Pågående arbete

Upphandlingsmyndigheten arbetar med att utveckla och förvalta hållbarhets-kriterier som bl.a. innefattar en mängd kriterier för djurskydd, vilka är en

viktig del av upphandlande myndigheters kravställande. Upphandlingsmyndighetens befintliga stöd gör det möjligt för upphandlande myndigheter att ställa krav i fråga om avlivning, då det finns hållbarhetskriterier för slaktmetoder som säkerställer att upphandlade köttprodukter ska komma från djur som varit helt bedövade när de avblodades och helt medvetlösa fram till dess att döden inträdde oavsett bedövningsmetod. Kriterier för fullständig bedövning vid avblodning enligt gällande regler i Sverige och EU finns för alla djurslag. Upphandlingsmyndighetens arbete med förenklad kriterieanvändning erbjuder kravpaket i enlighet med den nationella livsmedelsstrategin och gör det enklare att använda hållbarhetskriterier för att bättre styra mot och motsvara samhällets ambitioner och lagar inom djurskydd och miljö.

Upphandlingsmyndigheten och Livsmedelsverket har tillsammans tagit fram en checklista om måltidskvalitet. Checklistan revideras för närvarande och är tänkt att ingå i ett kommande reviderat stöd för måltidstjänster. Stödet för måltidskvalitet kan även användas som ett stöd i den strategiska inköpsprocessen för livsmedelsprodukter. Upphandlingsmyndigheten har också ett webbstöd för upphandling av livsmedel och måltidstjänster.⁹ Vidare har Livsmedelsverket information på sin webbplats om bra måltider i äldreomsorgen.¹⁰

För närvarande pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att ta fram förslag om att införa en skyldighet att beakta människors hälsa och djursorg vid offentliga upphandlingar (Ds 2021:31). En proposition väntas lämnas i juni 2022.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat motionsyrkanden om krav på djurskydd och livsmedelsproduktion i samband med offentlig upphandling, senast i betänkande 2020/21:FiU34. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena med motiveringen att det redan enligt nuvarande lagstiftning är möjligt att ställa krav på djurskydd och livsmedelsproduktion vid offentlig upphandling. Kraven måste dock vara förenliga med de grundläggande principerna inom EU-rätten. Principerna handlar om likabehandling, icke-diskriminering, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och öppenhet. Upphandlingsmyndigheten arbetar också med att utveckla hållbarhetskriterier som bl.a. innefattar en mängd kriterier för djurskydd.

Utskottet har tidigare behandlat frågor om smakprovning, senast i betänkande 2020/21:FiU34. Utskottet avstyrkte motionsyrkandet med motiveringen att det redan i dag finns stöd kopplat till det som yrkades i motionen. Den checklista om måltidskvalitet som Upphandlingsmyndigheten

⁹ <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/branscher/upphandling-av-livsmedel-och-maltidstjanster/>.

¹⁰ <https://www.livsmedelsverket.se/matvanor-halsa--miljo/maltider-i-var-d-skola-och-omsorg/maltidsmodellen>.

och Livsmedelsverket gemensamt tagit fram kunde enligt utskottet förväntas öka kompetensen på området.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att det redan enligt nuvarande lagstiftning är möjligt att ställa krav på djurskydd och livsmedelsproduktion vid offentlig upphandling. Kraven måste dock vara förenliga med de grundläggande principerna inom EU-rätten. Principerna handlar om likabehandling, icke-diskriminering, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och öppenhet. Upphandlingsmyndigheten arbetar också med att utveckla hållbarhetskriterier som bl.a. innefattar en mängd kriterier för djurskydd. För närvarande pågår också ett arbete inom Regeringskansliet med att ta fram förslag om att införa en skyldighet att beakta människors hälsa och djuromsorg vid offentliga upphandlingar. En proposition inom området väntas lämnas i juni 2022. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Miljökrav

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. cirkularitet och resurseffektivitet samt miljö- och klimatkrav vid statlig upphandling. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete inom Upphandlingsmyndigheten.

Jämför reservation 12 (M), 13 (C), 14 (KD) och 15 (MP).

Motionerna

I motion 2021/22:833 av Patrik Engström och Maria Strömkvist (båda S) yrkas att offentlig upphandling ska utvecklas med relevanta hållbarhets- och miljökrav så att utvecklingen mot ett mer hållbart byggande kan bli verklighet.

I kommittémotion 2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25 anför motionärerna att Upphandlingsmyndigheten bör få i uppdrag att uttrycka krav baserat på återvinningsbarhet.

I kommittémotion 2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkar motionärerna att offentlig upphandling i högre utsträckning än vad som görs i dag ska användas som ett kraftfullt verktyg för en cirkulär omställning (yrkande 13) och att det ska införas ökande etappmål i syfte att öka andelen upphandlingar som ställer krav på cirkularitet och resurseffektivitet (yrkande 14).

I kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 32 vill motionärerna att det införs ett golv för miljö- och klimatkrav för all statlig

upphandling och att mål införs för att öka andelen upphandlingar som bidrar till att miljö- och klimatmålen följs.

I motion 2021/22:3713 av Mattias Vepsä och Magnus Manhammar (båda S) yrkas att möjligheten att genom en hållbar offentlig upphandling öka omställningstakten i Sverige ska ses över.

I kommittémotion 2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 24 vill motionärerna att en offentlig aktör som bedriver verksamhet för barn och gör en upphandling själv ska ha rätt att ange vilka miljö- och hälsokrav som ska gälla såvida inte motparten kan bevisa att kraven är obefogade.

I kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 16 anför motionärerna att upphandlingslagstiftningen bör uppdateras så att klimatpåverkan och resursanvändning blir styrande faktorer.

Pågående arbete

Klimatsmart upphandling

De offentliga inköpens klimatpåverkan uppgick 2019 till 23,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter (Upphandlingsmyndigheten, 2021). På uppdrag av regeringen har Upphandlingsmyndigheten lämnat en rapport med förslag på åtgärder för att offentlig upphandling ytterligare ska bidra till att nå klimatmålen och för att de insatser som ger störst klimatnytta för pengarna ska kunna prioriteras (Fi2019/04274). Myndighetens förslag analyseras för närvarande inom Regeringskansliet. Upphandlingsmyndigheten hade dessutom under 2020 i uppdrag att öka kännedomen om hur offentlig upphandling kan användas som ett verktyg för att bidra till en cirkulär ekonomi och för att uppnå de nationella miljömålen och bidra till genomförandet av Agenda 2030. Upphandlingsmyndigheten konstaterar i ett remissvar till Miljödepartementet att det finns en stor potential i att använda den offentliga upphandlingen som verktyg för att ställa krav på cirkularitet och klimathänsyn i syfte att nå miljö- och klimatmålen samt flera av de globala målen i Agenda 2030 (M2019/00661).

Med anledning av att bygg-, anläggnings- och fastighetssektorn står för en betydande klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv gav regeringen i mars 2020 Upphandlingsmyndigheten och Boverket i uppdrag att främja minskad klimatpåverkan vid offentlig upphandling av entreprenader inom dessa sektorer (Fi2019/01139 [delvis] och Fi2020/01192). Uppdraget slutredovisades den 22 december 2021 (Fi2021/04064).

Regeringsuppdrag om att främja en mer cirkulär ekonomi genom offentlig upphandling

I Upphandlingsmyndighetens regleringsbrev för 2021 anges att myndigheten ska redovisa hur den har arbetat för att främja att offentlig upphandling används som ett verktyg för att nå Sveriges klimat- och miljömål (prop.

2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377) och bidra till att öka takten i omställningen till en fossilfri och mer cirkulär ekonomi, samt vilka övriga åtgärder som har vidtagits för att öka andelen cirkulär och fossilfri upphandling. Upphandlingsmyndighetens anslag har ökat med 15 miljoner kronor 2022 för ett utvecklat stöd i fråga om cirkulär och fossilfri upphandling. I ett uppdrag till Upphandlingsmyndigheten specificerar regeringen vad det nya stödet ska omfatta (M2022/00439).

I regleringsbrevet för 2020 anges att Upphandlingsmyndigheten ska öka kännedomen om hur offentlig upphandling kan användas som ett viktigt verktyg för att bidra till en cirkulär ekonomi samt för att uppnå de nationella miljömålen och de globala hållbarhetsmål som är kopplade till Agenda 2030. I uppdraget har ingått att se över hur strategisk upphandling kan främja en cirkulär ekonomi genom hela inköpsprocessen. En viktig del i arbetet har varit att analysera hur återanvändningsgraden kan öka. Uppdraget har omfattat t.ex. att ge vägledning om affärsmodeller och att utveckla relevanta hållbarhetskrav samt metoder för leverantörsdialog och främjande av innovationer. Uppdraget skulle genomföras i samråd med Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Sveriges Kommuner och Regioner samt andra relevanta aktörer. Som framgått ovan har uppdraget slutförts och resulterade bl.a. i en vägledning om hur man kan främja cirkulär ekonomi och hållbar plastanvändning genom offentlig upphandling.¹¹ I Ds 2021:31 föreslås att klimatet alltid ska beaktas vid offentliga upphandlingar och att bl.a. miljön ska beaktas när det är relevant med hänsyn till upphandlingens syfte. Förslagen har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. En proposition väntas lämnas i juni 2022.

Upphandlingsmyndigheten har också haft i uppdrag att stimulera etableringen av ändamålsenliga inköpsorganisationer. Uppdraget redovisades den 28 februari 2022 (Fi2022/00793).

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat frågor om miljökrav, senast i betänkande 2020/21:FiU34. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena och anförde att Sverige ska vara ledande och ett föredöme när det gäller att ta hänsyn till miljön vid upphandlingar. Den nuvarande lagstiftningen gör det möjligt att ställa krav på att livsmedel ska vara producerade enligt vissa kriterier som fastställts i lagstiftningen.

Att ställa krav på att en vara ska vara producerad i ett specifikt geografiskt område strider dock enligt utskottet mot de grundläggande principerna inom EU-rätten. Däremot är det möjligt att ställa krav, upphandla och välja varor som uppfyller preferenser i fråga om produktprestanda, exempelvis när det gäller kvalitet, miljö, djurskydd och sociala aspekter, så länge kravet har en

¹¹ <http://www.upphandlingsmyndigheten.se/om-hallbar-upphandling/miljomassigt-hallbar-upphandling/upphandling-for-att-framja-cirkular-ekonomi/och>
<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/om-hallbar-upphandling/miljomassigt-hallbar-upphandling/upphandling-for-att-framja-cirkular-ekonomi/hallbar-plastupphandling/>.

tydlig koppling till det som ska upphandlas, det är tydligt vad kravet innebär för en normalt informerad leverantör, svensk eller icke-svensk, och kravet är möjligt att följa upp. Upphandlingsmyndigheten fokuserade under 2019 särskilt på upphandling för ett fossilfritt samhälle och uppdaterat befintliga hållbarhetskriterier för bl.a. fordon och kemisk-tekniska produkter. Utskottet ansåg att myndighetens åtgärder bidrar till att uppnå Sveriges klimatmål. Utskottet ansåg därmed att det inte fanns skäl för riksdagen att vidta ytterligare åtgärder när det gäller miljökrav för upphandling.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att Sverige ska vara ledande och ett föredöme när det gäller att ta hänsyn till miljön vid upphandlingar. Den nuvarande lagstiftningen gör det möjligt att ställa krav på att livsmedel ska vara producerade enligt vissa fastställda kriterier. Att ställa krav på att en vara ska vara producerad i ett specifikt geografiskt område strider dock mot de grundläggande principerna inom EU-rätten. Det är däremot möjligt att ställa krav, upphandla och välja varor som uppfyller preferenser i fråga om produktprestanda, exempelvis när det gäller kvalitet, miljö, djurskydd och sociala aspekter, så länge kravet har en tydlig koppling till det som ska upphandlas, det är tydligt vad kravet innebär för en normalt informerad leverantör, svensk eller icke-svensk, och kravet är möjligt att följa upp.

Upphandlingsmyndigheten har bl.a. lämnat förslag till regeringen på åtgärder för att offentlig upphandling ytterligare ska bidra till att nå klimatmålen och för att de insatser som ger störst klimatnytta för pengarna ska kunna prioriteras. Dessa förslag analyseras för närvarande inom Regeringskansliet. Upphandlingsmyndigheten utvecklar också ett stöd om cirkulär och fossilfri upphandling. Utskottet anser därmed att det för närvarande inte finns skäl att vidta ytterligare åtgärder när det gäller miljökrav vid upphandling. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandena.

Innovations- och funktionsupphandling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om innovations- och funktionsupphandling. Utskottet hänvisar bl.a. till det arbete som pågår inom Upphandlingsmyndigheten.

Jämför reservation 16 (M).

Motionerna

I motion 2021/22:2251 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) anförs att möjligheten att leverera mer nytta för pengarna genom offentlig upphandling utifrån funktion måste beaktas i högre utsträckning.

I kommittémotion 2021/22:3687 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 6 anför motionärerna att regeringen bör utveckla en nationell handlingsplan för innovationsvänlig upphandling i samråd med nyckelaktörer som myndigheter, regioner, kommuner och företag. Ur ett innovationsperspektiv är det viktigt hur underlagen för offentliga upphandlingar ser ut. I underlagen kan upphandlare beskriva den önskade produkt eller tjänst de vill köpa, men det är också möjligt att beskriva den funktion produkten ska uppfylla eller vilket problem den ska lösa, s.k. funktionsupphandling. Motionärerna anser att öppna underlag som fokuserar på funktion skapar nya möjligheter att få kreativa lösningar och produkter.

Pågående arbete

Under 2021 fick Upphandlingsmyndigheten ett uppdrag att ihop med Vinnova och Patent- och registreringsverket inrätta en innovationsupphandlingsarena. Enligt uppgift från Upphandlingsmyndigheten dubblerades användningen av funktionskrav vid upphandlingar mellan 2018 och 2020. Ett omfattande arbete med att inrätta arenan har påbörjats. Därutöver har Upphandlingsmyndigheten haft regeringens uppdrag att stimulera etableringen av ändamålsenliga inköpsorganisationer. Uppdraget redovisades den 28 februari 2022 (Fi2022/00793).

Tilläggas kan att en offentlig upphandling som främjar innovationer och alternativa lösningar är ett av sju områden i regeringens nationella upphandlingsstrategi.¹²

Vinnova ska dela ut innovationscheckar inte bara till företag utan även till offentlig sektor för att få externt stöd att öka antalet innovationsupphandlingar, och Patent- och registreringsverket ska bistå med kunskap om immateriella rättigheter inom offentlig upphandling. Uppdraget omfattar totalt 38 miljoner kronor årligen 2021–2022 och 23 miljoner kronor årligen 2023–2024 (N2021/01194).

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat motionsyrkanden om innovations- och funktionsupphandling, senast i betänkande 2020/21:FiU34. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena med hänvisning till att Upphandlingsmyndigheten under det senaste året hade haft i uppdrag från regeringen att främja innovationsupphandling genom stöd i form av upphandlings- och innovationskompetens till beställare. Myndighetens fortsatta samarbete med bl.a. Vinnova och stöd till beställarnätverk är exempel på insatser som utvecklar innovationsupphandlingen. Utskottet ansåg att det fanns skäl att invänta effekten av insatserna.

¹² <https://www.regeringen.se/49eaf7/globalassets/regeringen/dokument/finansdepartementet/pdf/2016/upphandlingsstrategin/nationella-upphandlingsstrategin.pdf>.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona att offentlig upphandling som främjar innovationer och alternativa lösningar är ett av sju områden i regeringens nationella upphandlingsstrategi.¹³

Upphandlingsmyndigheten har under de senaste åren, tillsammans med Vinnova och Patent- och registreringsverket, arbetat med att inrätta en innovationsupphandlingsarena. Därutöver har Upphandlingsmyndigheten arbetat med att stimulera etableringen av ändamålsenliga inköpsorganisationer. Myndighetens samarbete med Vinnova när det gäller att ge stöd för att öka antalet innovationsupphandlingar är ett exempel på en insats som utvecklar innovationsupphandlingen. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Antal underleverantörer och skäliga villkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om antal underleverantörer och skäliga villkor. Utskottet hänvisar bl.a. till att det redan i dag finns lagstiftning om entreprenörsansvar för lönefordringar och till pågående arbete inom Upphandlingsmyndigheten.

Jämför reservation 17 (V).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:469 av Ali Esbati m.fl. (V) vill motionärerna att LOU ändras så att skäliga villkor ska ställas vid behov i alla offentliga upphandlingar och det blir möjligt att vid upphandling ställa krav på villkor om pensioner, försäkringar och annan ledighet än semester (yrkande 13). Vidare yrkar motionärerna att det som huvudregel ska ställas krav på att maximalt två led av underentreprenörer får användas vid offentlig upphandling (yrkande 14). Motionärerna anser också att det bör införas ett obligatoriskt krav på anbudsgivarna att, vid offentlig upphandling, redovisa vilken personalstyrka och vilka lönenivåer som ligger till grund för deras kostnadsberäkningar (yrkande 15).

Pågående arbete

Upphandlingsmyndigheten tar kontinuerligt fram olika webbstöd riktade till upphandlande organisationer för att stödja utvecklingen mot mer socialt hållbara inköp. Webbstöden syftar till att främja skäliga arbetsvillkor vid

¹³ <https://www.regeringen.se/49eaf7/globalassets/regeringen/dokument/finansdepartementet/pdf/2016/upphandlingsstrategin/nationella-upphandlingsstrategin.pdf>.

produktion av varor och tjänster, sysselsättning, barns rättigheter och ökad tillgänglighet oavsett funktionsnedsättning samt att ge bättre information om produktionsvillkor i andra länder. Myndigheten har bl.a. tagit fram ett särskilt stöd som gäller användandet av underleverantörer i offentlig upphandling.¹⁴

Den 1 juni 2017 infördes i upphandlingsregelverket en skyldighet att ställa arbetsrättsliga villkor i vissa fall. Sådan skyldighet inkluderar även underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet (17 kap. 2 § andra stycket LOU). Bestämmelserna ska dels bidra till att arbete som upphandlas av den offentliga sektorn utförs med skäligen arbetsvillkor, dels motverka risken för illojal konkurrens genom att undermåliga arbetsvillkor tillämpas. I februari 2020 gav regeringen Statskontoret i uppdrag att analysera hur statliga myndigheter har arbetat med att ställa arbetsrättsliga villkor och lämna förslag på hur förutsättningarna för myndigheterna att ställa sådana villkor kan förbättras (Fi2020/00455). Statskontoret redovisade uppdraget i december 2020 (rapport 2020:24). Statskontorets uppföljning visade att Upphandlingsmyndighetens stöd var uppskattat av de statliga myndigheterna och att det fanns tydliga önskemål från många myndigheter om utökat stöd. Regeringen har infört ett återrapporteringskrav i Upphandlingsmyndighetens regleringsbrev för 2022 (Fi2021/04004 [delvis]), som innebär att myndigheten ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att underlätta för upphandlande myndigheter och enheter att uppfylla skyldigheten att ställa arbetsrättsliga villkor i sina upphandlingar. Myndigheten ska även lämna förslag på ytterligare åtgärder.

Det finns redan i dag lagstiftning om entreprenörsansvar för lönefordringar. Upphandlingsmyndigheten har även tagit fram stödmaterial som syftar till att öka kunskapen om hållbarhetsrisker i leveranskedjor och hur dessa kan hanteras av upphandlande myndigheter.

Av upphandlingslagstiftningen framgår att om ett anbud är onormalt lågt ska den upphandlande myndigheten utreda vad som är skälet till det. Om det låga priset beror på att leverantören åsidosätter arbetsrättsliga skyldigheter ska anbudet förkastas. Den upphandlande myndigheten ska vidare bedöma om det finns risk för oskäliga arbetsvillkor (t.ex. löner). Om den bedömer att så är fallet är den skyldig att ställa arbetsrättsliga villkor såvida det inte saknas förutsättningar att ange nivån på villkoren.

Regeringen har under våren 2022 genomfört tre rundabordssamtal om motverkande av oseriösa leverantörer i upphandlingar. En av frågeställningarna är hur man kan motverka den riskfaktor som långa leverantörskedjor utgör.

¹⁴ <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/samarbeta-med-underleverantorer-och-andra-samarbetspartners/>.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2020/21:FiU34. Utskottet konstaterade då att det redan i dag finns lagstiftning om entreprenörsansvar för lönefordringar. Det stödmaterial som Upphandlingsmyndigheten tagit fram hade enligt utskottet bidragit till att öka kunskapen om hållbarhetsrisker i leveranskedjorna och hur riskerna kan hanteras av upphandlande myndigheter. Därmed avstyrkte utskottet motionsyrkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det redan i dag finns lagstiftning om entreprenörsansvar för lönefordringar. Det stödmaterial som Upphandlingsmyndigheten tagit fram har enligt utskottet bidragit till att öka kunskapen om hållbarhetsrisker i leveranskedjor och om hur riskerna kan hanteras av upphandlande myndigheter. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Försvarsmateriel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om försvarsmateriel. Utskottet hänvisar till pågående arbete inom Regeringskansliet.

Motionen

I motion 2021/22:1863 av Sten Bergheden (M) yrkar motionären att möjligheten ökas för försvaret att mer fritt välja rätt försvarsmateriel för Sverige utan att LOU eller andra begränsningsregler ska styra över materialvalet.

Pågående arbete

I proposition 2021/22:5 Ett förenklat upphandlingsregelverk föreslogs en enklare och mer flexibel nationell upphandlingslagstiftning. Förslaget, som har antagits av riksdagen och gäller sedan den 1 februari 2022, omfattar utöver LOU även lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (bet. 2021/22:FiU14, rskr. 2021/22:31). I propositionen uttalas dock att det på grund av sådana upphandlingars känsliga natur måste ställas höga krav på leverantörerna, bl.a. ur säkerhetssynpunkt (se prop. 2021/22:5 s. 130).

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att med utgångspunkt i Försvarsberedningens rapport Värnkraft (Ds 2019:8) redovisa en strategi som på ett uthålligt och kostnadseffektivt sätt bidrar till att det militära försvarets

behov av materiel och relaterad forskning, teknikutveckling och tjänster tillgodoses i fred, kris och krig (dir. 2020:119). En parlamentariskt sammansatt referensgrupp har knutits till utredningen. Uppdraget ska redovisas senast den 4 maj 2022.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det i offentliga upphandlingar av försvarsmateriel måste ställas höga krav på leverantörerna ur bl.a. säkerhetssynpunkt på grund av sådana upphandlingars känsliga natur. Enligt utskottet är det positivt att regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att redovisa en strategi som ska bidra till att det militära försvarets behov av materiel och relaterad forskning, teknikutveckling och tjänster tillgodoses i fred, kris och krig. Utskottet anser att det finns skäl att invänta utredarens redovisning. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Reservationer

1. Utformningen av upphandlingsregelverket, punkt 1 (M)

av Edward Riedl (M), Jan Ericson (M), Saila Quicklund (M) och Kjell Jansson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3790 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 7 och avslår motionerna

2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 19,

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 12,

2021/22:2597 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 15,

2021/22:2824 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,

2021/22:2934 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 5,

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 37,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9,

2021/22:3659 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 22 och 23 samt

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 36.

Ställningstagande

Inom svensk offentlig förvaltning görs varje år stora inköp av datasystem för att stödja och utveckla verksamheten. Det krävs stor kunskap för att upphandla denna sorts system, och många liknande system med samma eller snarlika uppgifter upphandlas av flera olika aktörer med försämrade samverkansförutsättningar som följd. Staten som stor inköpare har goda möjligheter att genom sin samlade storlek skapa god kostnadseffektivitet och möjliggöra standardiserade lösningar som gör det enkelt för myndigheters olika it-miljöer att kommunicera med varandra. Detta är en samordningsvinst som behöver belysas mer och om möjligt utnyttjas till fördel för såväl statliga som kommunala myndigheter. Vi anser därför att regeringen bör ta initiativ till att se över möjligheten att göra fler centrala upphandlingar med möjlighet till avrop av standardiserade it-system och verktyg för statliga myndigheter, regioner och kommuner.

2. Utformningen av upphandlingsregelverket, punkt 1 (SD)

av Dennis Dioukarev (SD), Charlotte Quensel (SD) och David Perez (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 19,
2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 12 och
2021/22:2934 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 5 och
avslår motionerna
2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,
2021/22:2597 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 15,
2021/22:2824 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,
2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 37,
2021/22:3511 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 9,
2021/22:3659 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 1 och 2,
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 22 och 23,
2021/22:3790 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 7 och
2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 36.

Ställningstagande

Coronakrisen har tydliggjort att även Sverige kan drabbas av kriser, däribland störningar av handelsflöden. Torkan sommaren 2018 visade också att samhället kan ha behov av att stödköpa svenska produkter tillfälligt, för att undvika konkurser på grund av tillfällig kris. Vi anser därför att lagstiftningen som styr upphandling bör ses över, så att tillämpliga undantag finns för ändrade inköpsmönster till följd av kriser.

Det är eftersträvansvärt att konsumenter väljer närproducerade produkter som har lång hållbarhet eftersom det ger mindre påverkan på miljön. Många svenska produkter håller god kvalitet och har lång hållbarhet, och närproducerade produkter orsakar minimal miljöpåverkan genom att minska mängden transporter. Att handla svenskt kött innebär förutom kortare transportväg även bättre villkor för djuren och ökat stöd till svenska företagare. Det är positivt för det svenska näringslivet. Vi anser att det bör tas fram nationella riktlinjer för hur offentliga inköp kan styras mer mot svenskproducerade varor.

Sverige har i dagsläget inte laglig möjlighet att stoppa ett bolag som handhar mobiltelefonsystem från att delta i utbyggnaden av exempelvis 5G-nätet, inte ens med hänsyn till rikets säkerhet. En säkerhetsskyddslag finns

dock som skyddar försvaret och bl.a. Regeringskansliet. Med den nya 5G-tekniken kommer den som har tillgång till systemen att ges utökade möjligheter att ta del av känslig information. Vi anser att upphandlingsförfaranden vid utbyggnaden av viss it-infrastruktur behöver ses över för att säkerställa att informationsflöden och funktioner inte faller i orätta händer. Dessutom bör vissa bolag exkluderas från upphandlingar.

3. Utformningen av upphandlingsregelverket, punkt 1 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 37,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 9 och

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 22 och 23 samt avslår motionerna

2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 19,

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 12,

2021/22:2597 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 15,

2021/22:2824 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,

2021/22:2934 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 5,

2021/22:3659 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3790 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 7 och

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 36.

Ställningstagande

Jag anser att Upphandlingsmyndigheten bör få i uppdrag att skapa ett digitalt stödverktyg som kan användas vid upphandlingar för att förenkla upphandling av säkra digitala tjänster.

Trots en stor digital mognad hos befolkningen kommer Sverige absolut sist i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utvecklings (OECD) granskning av hur digitaliserad och datadriven den offentliga sektorn är. Den svenska självbilden av att vi ligger långt fram speglar inte alls prestationen från Myndighetssverige. I en allt mer data-driven värld där artificiell intelligens (AI) och digitalisering driver utvecklingen, även i det offentliga, kommer Sverige obönhörligen att halka efter om inte något drastiskt görs. Det är också ofrånkomligt att den som är bäst på AI kommer att utöka sitt försprång eftersom lyckade AI-processer leder till ännu bättre AI-processer. Att ligga

efter kommer således att kosta Sverige mycket. Samtidigt är det viktigt att teknologiska framsteg inom AI görs med respekt för den personliga integriteten. Det finns ett antal principer som måste genomsyra den offentliga sektorn och som kan vända utvecklingen. Jag anser att fler offentliga upphandlingar bör göras med öppen källkod och att myndigheter och regelverk ska arbeta främjande och tillåtande med exempelvis s.k. regulatoriska sandlådor så att de bättre ska kunna vidareutvecklas och integreras med andra fristående tjänster. Vidare anser jag att reglerna för upphandlingar under EU:s tröskelvärden bör förenklas för att vara i överensstämmelse med EU-lagstiftning. Regeringen bör också se över gränsen för direktupphandling.

4. Utformningen av upphandlingsregelverket, punkt 1 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2597 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 15 och avslår motionerna

2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 19,

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 12,

2021/22:2824 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,

2021/22:2934 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 5,

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 37,

2021/22:3511 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 9,

2021/22:3659 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 22 och 23,

2021/22:3790 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 7 och

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 36.

Ställningstagande

De senaste åren har frågan om skatteflykt och offentlig upphandling debatterats en hel del. Detta är föga förvånande med tanke på att den offentliga sektorn varje år handlar upp varor och tjänster för över 600 miljarder kronor. Flera svenska kommuner har önskat ställa krav på att deras leverantörer inte ska få ha någon koppling till företag som är baserade i s.k. skatteparadis. Dessvärre har Konkurrensverket förhindrat Malmö och Kalmar att ställa sådana krav i sina upphandlingar med hänvisning till EU:s regelverk. Jag anser att regeringen bör driva på inom EU för regeländringar som möjliggör för

kommunerna att ställa skatteetiska krav på anbudsgivare vid offentlig upphandling.

5. Utformningen av upphandlingsregelverket, punkt 1 (L)

av Mats Persson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 36 och avslår motionerna

2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 19,

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 12,

2021/22:2597 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 15,

2021/22:2824 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,

2021/22:2934 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 5,

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 37,

2021/22:3511 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 9,

2021/22:3659 av Niels Paarup-Petersen (C) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 22 och 23 samt

2021/22:3790 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Jag anser att hälso- och sjukvården måste utformas för patienterna. Samtidigt behövs regler som skyddar våra gemensamma resurser från korruption och felanvändning. Sjukvården behöver i högre grad upphandla smartare, t.ex. genom funktionsupphandling, innovationsupphandling och småskalig upphandling. Även optimalt använd är dock LOU illa anpassad till sjukvårdens villkor i dag. Det behöver bli enklare för sjukvården att välja bort anbudsgivare som misskött sig, att ställa krav på viss erfarenhet och trovärdighet hos den som avtal ska tecknas med, eller att kräva en viss geografisk närhet. Vårdgivare och andra livsavgörande aktörer bör också enklare än i dag kunna förlänga tidigare avtal för att skydda patienter, om nya upphandlingar överklagas och inte kan träda i kraft. Om situationen är brådskande eller en leverantör inte håller ett avtal behöver möjligheten öka att direktupphandla avgörande varor och tjänster. I dag kan vårdgivaren visserligen kräva ersättning eller riva upp avtalet, men vad hjälper långvariga, juridiskt komplicerade tvister den patient som inte får vård? Möjligheterna att samarbeta med aktörer som utvecklar innovativa arbetssätt och

medicintekniska produkter behöver öka. I dag kan regioner och kommuner i mycket liten skala pilottesta idéer i samarbete med företag som jobbar med medicinteknik, processer eller implantat, men vid efterföljande steg i utvecklingsprocessen är ett utvecklingssamarbete omöjligt. Med nuvarande system halkar offentliga organisationer efter och får inte tillräcklig del av innovativa lösningar. Slutligen ger behov av krisberedskap och parallella leverantörer sjukvården andra förutsättningar än många upphandlare. Huvudsyftet med LOU i dag är att säkra konkurrensen, inte patienten. Den svenska vården regleras i dag bortom EU:s gemensamma upphandlingsbestämmelser. Därför anser jag att det behövs en förutsättningslös utvärdering av hur LOU:s nuvarande utformning hör samman med säkerheten och utvecklingsmöjligheterna i samhällsviktig verksamhet som sjukvård. En sådan utvärdering behöver se över om det krävs undantag eller helt separata regelverk för denna typ av verksamhet.

6. Sociala kriterier, sociala företag och ideella organisationer, punkt 2 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 6 och

2021/22:3666 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 137 och

avslår motionerna

2021/22:2886 av Ulrika Karlsson (M) och

2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkandena 4–7.

Ställningstagande

Alltmer samhällsvetenskaplig forskning pekar på att klimatförändringarna drabbar kvinnor och socialt utsatta grupper i de allra fattigaste länderna hårdast, men detta gäller även ohållbara globala materialflöden. I många utvecklingsländer i det globala syd står kvinnor och andra marginaliserade grupper – som t.ex. ursprungsbefolkningar, etniska minoriteter och kastlösa – för en stor del av primärproduktionen av de varor vi konsumerar inom EU och i Sverige. Det är ofta dessa grupper som utgör arbetskraften i textilfabrikerna, som arbetar på bomullsfälten och som bryter mineral för hand i dagbrotten. I de stora megastäderna i Afrika, Asien och Sydamerika är det allt som oftast fattiga kvinnor och barn som arbetar på soptipporna som finns i anslutning till de utbredda och ständigt växande kåkstäderna. Inte sällan sker detta arbete

inom den informella ekonomin där avsaknaden av drägliga arbetsvillkor och ett grundläggande socialt skyddsnät är stor. Det är viktigt att dessa aspekter av vår förbrukning av varor uppmärksammas, på samma sätt som medvetenheten om vårt ekologiska fotavtryck har höjts på senare år. Social hållbarhet och jämställdhet mellan män och kvinnor behöver genomsyra miljöpolitiken, både på hemmaplan och internationellt. Det är min mening att globaliseringen och den internationella handeln bidrar till utveckling och ökat välstånd både i västvärlden och i det globala syd – det är inte genom mindre handel och utebliven ekonomisk tillväxt som vi har möjlighet att förbättra människors levnadsstandard. I stället bör näringsliv och offentlig sektor i Sverige och inom EU ta ett större ansvar för att säkerställa socialt hållbara produktionskedjor och materialflöden. Åtgärder som stärker jämställdhet och ökad social hållbarhet ytterligare kan främjas inom offentlig upphandling där det är tillämpligt. Sverige har varit framgångsrikt med att utveckla gröna och cirkulära upphandlingskriterier. Jag anser därför att Upphandlingsmyndigheten bör få i uppdrag att utveckla motsvarande krav och kriterier för högre social hållbarhet och jämställdhet.

7. Sociala kriterier, sociala företag och ideella organisationer, punkt 2 (KD)

av Jakob Forssmed (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkandena 4–7 och avslår motionerna

2021/22:2886 av Ulrika Karlsson (M),

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 6 och

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 137.

Ställningstagande

Jag anser att det är mycket angeläget att den nationella upphandlingsstatistiken förbättras och kompletteras med uppgifter om civilsamhällets deltagande i offentlig upphandling. Det är en förutsättning för korrekt analys och kunskapspridning om dessa aktörer. Det bör också utredas hur civilsamhällets samhällsekonomiska värde kan mätas. Enligt utredningen Palett för ett starkt civilsamhälle (SOU 2016:13) kan civilsamhällets ställning stärkas om sektorns samhällsekonomiska värde kan kvantifieras på samma sätt som andra sektors värde.

I juni 2018 gav riksdagen bifall till regeringens förslag om att upphandlingar av välfärdstjänster som understiger EU:s tröskelvärde på 750 000 euro ska undantas från ordinarie regler i LOU och i stället enbart underställas ett fåtal regler. Jag menar att ambitionen med förslaget var god när det gällde att underlätta för mindre upphandlingar. Samtidigt fanns en farhåga bland civilsamhällets aktörer om att förslagen inte skulle uppnå syftet att i praktiken underlätta för ideella – och mer specifikt små – idéburna aktörer. I vår följdmotion anfördes därför att en utvärdering borde genomföras av effekterna av de nya reglerna för upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda tjänster under tröskelvärdet och hur dessa har påverkat den idéburna sektorns möjligheter att delta i upphandlingar. Om en utvärdering visar på små eller inga förbättringar för sektorn bör det på nytt övervägas en ordning där upphandlingar under tröskelvärdet av de välfärdstjänster som anges i proposition 2017/18:158 om ökade tillståndskrav och särskilda regler för upphandling helt kan undantas från LOU, detta i enlighet med förslag i utredningen Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13). Ett sådant undantag skulle kunna ge ökad frihet och en förbättring för sektorn.

Regeringen har i proposition 2021/22:135 Idéburen välfärd föreslagit att det inom LOU-direktivets bestämmelser ska möjliggöras att reservera upphandlingar till välfärdstjänster. Sveriges advokatsamfund, Vårdföretagarna, Almega m.fl. ifrågasätter förslaget effekt och menar att begränsningarna och den treårsgräns på kontraktets längd som föreskrivs i EU-regelverket innebär en rad problem. Det senare innebär att ett kontrakt bara får gälla under tre år och att den aktör som fått ett kontrakt för en viss tjänst inte på nytt ska få ett kontrakt för en sådan tjänst tilldelat. Det riskerar att minska kontinuiteten och försvåra verksamhetens långsiktighet. Små ideella aktörers möjlighet att anskaffa kapital blir därmed sämre och verksamheten blir skör då ett kontrakt löper ut efter kort tid utan möjlighet till direkt förlängning. Jag anser därför att det är viktigt att de föreslagna bestämmelserna utvärderas. Utvärderingen ska fokusera på de reserverade kontraktens effekter för den idéburna sektorn, särskilt effekterna av den treårsregel som är en del av LOU-direktivet. Skulle det visa sig att regeln behöver ändras bör regeringen driva frågan i EU-sammanhang.

8. Små och medelstora företag, punkt 3 (M)

av Edward Riedl (M), Jan Ericson (M), Saila Quicklund (M) och Kjell Jansson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 37 och avslår motionerna
2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 och
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 7, 20 och 21.

Ställningstagande

De allmännyttiga bostadsbolagens upphandlingar står för ca 40 procent av produktionen av hyresrätter. Det offentliga är därmed en viktig aktör på bostadsmarknaden. Redan i den s.k. byggkonkurrensutredningen (SOU 2015:105) påtalades att det fanns brister i anbudsfordran som bidrar till lägre konkurrens. Det är tre rikstäckande aktörer som vinner ca 40 procent av allmännyttans upphandlingar, och utöver dem vinner flera stora lokala aktörer. Det är sällsynt att mindre företag vinner. Att antalet anbud är lågt och att spridningen bland de aktörer som vinner är liten uppges vara en följd av att kostnaderna för att delta i upphandlingarna är höga samt att konkurrensen från andra marknadssegment är stor. Beroende på konjunktur kan det t.ex. vara mer lönsamt att bygga bostadsrätter. Därtill uppfattas LOU som krånglig, särskilt för mindre företag som inte har så stora administrativa resurser. Projekten är dessutom ofta stora, särskilt när kommunerna upphandlar totalentreprenad, vilket gör det svårare för mindre företag att delta. Byggkonkurrensutredningen föreslog en mer transparent upphandling genom att ge en myndighet i uppdrag att samla in upphandlingsstatistik över grundläggande faktorer som antal anbud, vilka som lämnade dem och till vilka priser ett uppdrag som Upphandlingsmyndigheten fick i oktober 2019. Utöver det föreslår byggkonkurrensutredningen att Upphandlingsmyndigheten får i uppdrag att se över behovet av upphandlingsstöd. Vi välkomnar initiativen men tycker att det sker för sent och är otillräckligt. Det behöver göras en översyn av LOU med syftet att förenkla lagstiftningen och därmed göra det enklare också för mindre företag att lägga anbud.

9. Små och medelstora företag, punkt 3 (SD)

av Dennis Dioukarev (SD), Charlotte Quensel (SD) och David Perez (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 och avslår motionerna

2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 7, 20 och 21 samt
2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 37.

Ställningstagande

Vi anser att den offentliga upphandlingen behöver utvecklas så att den blir modern och kostnadseffektiv. Höga trösklar som stänger ute små företag från upphandlingar ska motverkas. Mindre företag ska kunna vara delaktiga i upphandlingar, även när kollektivavtal saknas. Upphandling ska inte användas till föråldrad arbetsmarknadspolitik. För att fler små företag ska kunna delta i upphandlingar vore det positivt om fler stora upphandlingar delades upp i mindre, alternativt att små företag tilläts gå samman om en stor upphandling. Direktupphandlingar, som kan förklaras som en upphandling som inte behöver annonseras och där anbudet inte behöver ges i viss form, är inte offentliga i dag. Det är viktigt att öka transparensen i direktupphandlingen för att motverka risken för korruption samtidigt som fler små företag ska kunna ta del av den offentliga affären. Vi vill därför att gränsen för direktupphandlingar höjs och att det utreds hur transparensen i direktupphandlingar kan säkerställas.

10. Små och medelstora företag, punkt 3 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkandena 7, 20 och 21 samt
avslår motionerna

2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 och
2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 37.

Ställningstagande

Offentlig upphandling stänger ofta ute små företag, som bara utgör en tiondel av dem som bjuder på offentliga upphandlingar. Jag anser därför att de offentliga upphandlingarna bör småföretagssäkras genom att krav ställs på att mindre omfattande upphandlingar utformas så att även små företag kan delta. Syftet med upphandlingarna bör i första hand vara att värna skattebetalarnas intressen.

Vidare anser jag att kriterier vid offentlig upphandling ska genomsyras av likvärdiga, rättvisa och transparenta villkor för alla företag oavsett storlek och att regeringen ska utvärdera effekterna av den nya upphandlingslagstiftningen.

11. Djurskydd och livsmedelsproduktion, punkt 4 (SD)

av Dennis Dioukarev (SD), Charlotte Quensel (SD) och David Perez (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 3 och 16 samt
avslår motionerna
2021/22:985 av Richard Jomshof (SD) yrkande 4,
2021/22:1342 av Elin Lundgren (S),
2021/22:2096 av Sofia Nilsson (C),
2021/22:2239 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 3,
2021/22:2258 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,
2021/22:2726 av Sten Bergheden (M),
2021/22:3098 av Cecilia Widegren (M) och
2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 56.

Ställningstagande

I Sverige gäller krav på bedövning före slakt, men det kravet finns inte i de flesta andra länder. Många svenskar äter i dag kött utan att veta om att det kommer från djur som har halal- eller koscherslaktats. Slaktmetoderna innebär i korthet att djuren slaktas och avblodas helt utan bedövning. Det innebär ett utdraget dödsförlopp med onödigt lidande, smärta och ångest. Enligt en fransk kartläggning kan det ta upp till elva minuter innan de panikslagna korna dör av blodförlust. Enligt Jordbruksverket är obedövad slakt förenat med smärta för djuren, och djur som utsätts för denna slaktmetod är medvetna och känner smärtan längre innan de förlorar medvetandet än vad man tidigare trott. Vi anser att allt kött som upphandlas via offentlig upphandling i Sverige ska komma från djur som har bedövats i enlighet med svenska djurskyddsregler.

Många kommuner och regioner köper i dag in livsmedel som är olagliga att producera i Sverige enligt gällande miljö- och djurskyddslagstiftning. Vi anser att samtliga livsmedel som upphandlas offentligt ska vara producerade enligt gällande svensk miljö- och djurskyddslagstiftning, när så är möjligt.

12. Miljökrav, punkt 5 (M)

av Edward Riedl (M), Jan Ericson (M), Saila Quicklund (M) och Kjell Jansson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25 och avslår motionerna

2021/22:833 av Patrik Engström och Maria Strömkvist (båda S),

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkandena 13 och 14,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 32,

2021/22:3713 av Mattias Vepsä och Magnus Manhammar (båda S),

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 24 och

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 16.

Ställningstagande

I dag diskuteras om det bör införas krav på en viss andel återvunnet material i nya produkter. Detta är en naturlig effekt då marknaden för återvunnet material har stagnerat och då det fortfarande oftast är billigare att utgå från jungfruliga material vid nyproduktion. Detta måste dock anpassas till olika råvaror och deras respektive miljöeffekter. För vissa produkter lämpar det sig att blanda jungfruligt och återvunnet material, i andra fall är det svårt eller olämpligt. Problemet visar sig t.ex. när det gäller klimatsmart stål som tillverkas utan kol. Produceras det av jungfruligt material kan vi inte samtidigt ställa krav på ökad inblandning av återvunnet stål. Det är därför viktigt att denna typ av kunskap beaktas vid utformningen av olika mål och kriterier så att vi tar hänsyn till helheten. Med hänvisning till detta bör vissa krav i stället uttryckas baserat på återvinningsbarhet. Vi anser att Upphandlingsmyndigheten bör få i uppdrag att utarbeta lämpliga kriterier för att öka andelen återvunnet material i produkter som upphandlas av offentliga myndigheter. Det offentliga ska enligt vår mening vara en god förebild för att i samband med offentliga upphandlingar och inköp öka graden av återvunnet och återanvänt material i upphandlade produkter.

13. Miljökrav, punkt 5 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkandena 13 och 14 samt

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 32 och

avslår motionerna

2021/22:833 av Patrik Engström och Maria Strömkvist (båda S),

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25,

2021/22:3713 av Mattias Vepsä och Magnus Manhammar (båda S),

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 24 och

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 16.

Ställningstagande

Offentlig upphandling har potentialen att vara ett kraftfullt verktyg för att kunna åstadkomma lägre klimatutsläpp, för färre giftiga kemikalier i vår vardag och för att driva utvecklingen mot mer cirkulära och resurseffektiva system. Jag anser att det är rimligt och nödvändigt att det offentliga hjälper till att uppfylla de effektivitets- och miljökrav som det offentliga sätter upp. Informationsinsatserna behöver förstärkas, och det behövs ett fortsatt progressivt arbete med gröna upphandlingskriterier och ett införande av grundläggande hållbarhets- och cirkularitetskrav i LOU. Upphandlingsmyndigheten spelar en viktig roll i detta sammanhang genom att fortsätta utveckla olika krav och etappmål som det offentliga på alla nivåer kan använda sig av för att ställa tuffare miljökrav och ta ansvar för vår gemensamma miljö. På den statliga nivån menar jag dock att det är lämpligt att ett golv i form av de baskrav som kan ställas också ställs. Det är vidare av vikt att myndigheten och det offentliga för en kontinuerlig dialog med näringslivet och berörda tillverkningsindustrier. Från bl.a. trä- och möbelindustrins sida finns ett stort intresse av att bidra med möbler och inredning som bygger på återvunnet material samt gamla produkter som har uppgraderats, men de möts inte av en tillräcklig efterfrågan från det offentliga håll. Upphandlingskraven måste skärpas för ökad cirkularitet, och standarderna för vad som får betraktas som återvunnet eller uppgraderat material bör successivt höjas. Det gynnar inte bara miljön utan också en inhemsk bransch som bidrar med innovativa och banbrytande produkter.

14. Miljökrav, punkt 5 (KD)

av Jakob Forssmed (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 24 och avslår motionerna

2021/22:833 av Patrik Engström och Maria Strömkvist (båda S),

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25,

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkandena 13 och 14,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 32,

2021/22:3713 av Mattias Vepsä och Magnus Manhammar (båda S) och

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 16.

Ställningstagande

Våra barn är extra känsliga för kemikalier och därför ska de politiska besluten ta hänsyn till detta och syfta till att skydda barn och unga. Redan i dag är det möjligt för en fristående huvudman att driva en förskola eller skola med giftfri profil. Jag anser att detta bör vara möjligt även för en offentlig huvudman. Därför föreslår jag att en offentlig aktör som bedriver verksamhet för barn och som gör en upphandling ska ha rätt att själv ange vilka miljö- och hälsokrav som ska gälla om inte motparten kan bevisa att kraven är obefogade. Detta ska gälla alltifrån leksaker och nappflaskor till mat och dryck som i första hand konsumeras av barn i verksamheterna. Förslaget möjliggör för offentliga aktörer att vara drivande i miljöutvecklingen.

15. Miljökrav, punkt 5 (MP)

av Janine Alm Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 16 och

avslår motionerna

2021/22:833 av Patrik Engström och Maria Strömkvist (båda S),

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 25,
2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkandena 13 och 14,
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 32,
2021/22:3713 av Mattias Vepsä och Magnus Manhammar (båda S) och
2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 24.

Ställningstagande

Enligt min mening ska offentlig sektor gå före i omställningen för att nå nära nollutsläpp till 2030. LOU behöver därför uppdateras så att all offentlig upphandling ska beakta miljöhänsyn och klimatpåverkan. Låg klimatpåverkan och resursanvändning ska vara styrande faktorer. Jag vill att klimatsmart mat ska vara norm i offentlig sektor. Klimatsmart mat innebär framför allt ökad andel växtbaserad mat men också mer säsonganpassad mat som transporteras kortare sträckor och att animaliska livsmedel kommer från djur som betar gräs och inte föds upp på sådant som vi människor kan äta.

16. Innovations- och funktionsupphandling, punkt 6 (M)

av Edward Riedl (M), Jan Ericson (M), Saila Quicklund (M) och Kjell Jansson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6 och
avslår motion

2021/22:2251 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M).

Ställningstagande

Ur ett innovationsperspektiv är det viktigt hur underlagen för offentliga upphandlingar ser ut. I underlagen kan upphandlarna beskriva den önskade produkt eller tjänst de vill köpa, men det är också möjligt att beskriva den funktion produkten ska uppfylla eller vilket problem den ska lösa, s.k. funktionsupphandling. Öppna underlag som fokuserar på funktion skapar nya möjligheter att få nya kreativa lösningar och produkter. Vi vill göra det enklare att skapa testbäddar för ny teknik på avgränsade platser genom ett förenklat och standardiserat regelverk. Det bör finnas enkla, förutsägbara, teknikneutrala och standardiserade förfaranden för att ansöka om möjligheten att få genomföra testbäddar. Vi anser att regioner, kommuner, stadsdelar och andra avgränsade områden, där så är lämpligt och under ordnade former, ska kunna

undantas från lagar och regler i syfte att testa, dokumentera och forska på nya innovativa lösningar. Vi vill också på nationell nivå underlätta för forskare inom exempelvis teknik, pedagogik och vård att införa evidensbaserade lösningar utan att forskarna själva måste starta bolag och bli affärspartner. Ett annat sätt att få fram fler innovationer är att anordna s. k. innovationstävlingar som kan komplettera andra former av upphandling som innovationsupphandlingar. I en innovationstävling belönas de som först eller effektivast kan lösa en definierad utmaning. Genom att rikta strålkastarljuset på en viss fråga eller möjlighet kan tävlingar påskynda utvecklingen mot ambitiösa mål.

17. Antal underleverantörer och skäliga villkor, punkt 7 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:469 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 13–15.

Ställningstagande

Jag anser att det ska råda ordning och reda vid offentlig upphandling. Arbetstagare som arbetar inom offentligt finansierade verksamheter som upphandlas ska garanteras sjysta löner och villkor. Skattemedel ska inte gå till företag som dumpar löner och arbetsvillkor.

Enligt min mening ska upphandlande myndigheter, utöver möjligheten att ställa krav på kollektivavtalsenliga villkor vad gäller lön, arbetstid och semester, även få ställa krav på försäkringar, pensioner och annan ledighet än semester. För en stor andel av upphandlingarna finns det inte möjlighet att ställa sådana krav, vilket skapar utrymme för underbudskonkurrens och social dumpning i samband med offentlig upphandling.

Ett problem som inte åtgärdats genom det nya regelverket för offentlig upphandling är de långa underentreprenörskedjor som ofta präglar offentligt upphandlade projekt inom bygg- och anläggningsbranschen. Huvudentreprenörer tar ofta in flera led av underentreprenörer, vilket leder till långa kedjor av underentreprenörer. Enligt bl.a. Byggnads innebär det stora problem när det gäller samordning och kontroll på byggarbetsplatser. Ofta finns det omfattande brister i arbetsmiljö och arbetsvillkor ju längre ned i underentreprenörskedjorna man kommer. Svartjobb, skattefusk och låglönekonkurrens är vanligt förekommande (Byggnads 2016, Konkurrens på lika villkor). För att motverka förekomsten av detta vid offentlig upphandling anser jag att antalet led av

underentreprenörer som huvudregel bör begränsas till två. Därmed skulle möjligheterna till samordning och kontroll stärkas.

Ett annat problem med den nuvarande upphandlingslagstiftningen uppmärksammades av medierna under sommaren 2021 i samband med Trafikverkets upphandling av vakt- och broöppningsfunktionen på Hjulstabron. Vid övergången till den nya entreprenören fick de anställda som erbjöds anställning hos den nya entreprenören ett betydligt sämre kollektivavtal och därmed en avsevärt lägre lön (Aftonbladet, den 7 augusti 2021). Detta är ett återkommande problem vid offentliga upphandlingar. Grundproblemet är att lagstiftningen gör det möjligt för beställaren (i detta fall Trafikverket) att anta det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för beställaren, dvs. lägsta möjliga kostnad inom ramen för lagstiftningens krav på kollektivavtalsenliga villkor. Det innebär att företag som omfattas av kollektivavtal med lägre löner och sämre villkor ofta vinner upphandlingar. För de anställda innebär detta en successiv lönesänkning i samband med varje ny upphandling – en form av statligt sanktionerad lönesänkingspolitik. Jag anser att det inte ska vara möjligt för beställaren att i samband med en ny upphandling anta anbud som innebär sänkta löner för de anställda. Ett första steg mot förändring bör vara ett obligatoriskt krav på anbudsgivarna att redovisa vilken personalstyrka och vilka lönenivåer som ligger till grund för deras kostnadsberäkningar.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:469 av Ali Esbati m.fl. (V):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om ändringar i LOU så att skäligen villkor ska ställas vid behov i alla offentliga upphandlingar och att det blir möjligt att vid upphandling ställa krav på villkor om pensioner, försäkringar och annan ledighet än semester och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det som huvudregel ska ställas krav på att maximalt två led av underentreprenörer får användas vid offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas ett obligatoriskt krav på anbudsgivarna att, i samband med offentlig upphandling, redovisa vilken personalstyrka och vilka lönenivåer som ligger till grund för deras kostnadsberäkningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:833 av Patrik Engström och Maria Strömkvist (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenskt skogsbruk och behovet av ökad byggnation i trä och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:985 av Richard Jomshof (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till lagstiftning om att allt kött som köps in via offentlig upphandling ska komma från djur som slaktats i enlighet med svenska djurskyddsregler och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1342 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att fler offentliga upphandlingar ska ställa djurskyddskrav och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1863 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka möjligheten för försvaret att mer fritt kunna välja rätt försvarsmateriel för Sverige utan att

LOU eller andra begränsningsregler ska styra så mycket över materielvalet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2096 av Sofia Nilsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten och dess myndigheter vid upphandling av livsmedel och vid entreprenader som omfattar livsmedel och mat ska ställa krav på att livsmedlen framställts med minst de krav som svensk lag och svenska myndigheter ställer på produktionen inom jordbruk och livsmedelsindustri i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2239 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sprida kunskap om smakprovning som en del av upphandling och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2251 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att leverera mer nytta för pengarna genom offentlig upphandling utifrån funktion och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2258 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att uppmuntra till uppdelning av offentliga upphandlingar så att fler mindre företag kan delta och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga tydligare information till företagen om hur offentliga upphandlingar fungerar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att livsmedel som köps in av svenska offentliga inrättningar bör uppfylla kraven i svensk lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2427 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentlig upphandling ska utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2479 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att allt kött som upphandlas via offentlig upphandling i Sverige ska komma från djur som har bedövats innan slakt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tvingande krav bör införas för offentlig upphandling, om att livsmedel ska vara producerade i enlighet med svensk miljö- och djurskyddslagstiftning när så är möjligt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen för upphandling bör ses över så att tillämpliga undantag finns för behov av ändrade inköpsmönster till följd av kriser och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tas fram nationella riktlinjer för hur offentliga inköp kan styras mer mot svenskproducerade varor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2597 av Tony Haddou m.fl. (V):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör driva på inom EU för regeländringar som möjliggör för kommunerna att ställa skatteetiska krav på anbudsgivare vid offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2726 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa krav på myndigheter och andra offentliga upphandlingar på att maten som upphandlas uppfyller svensk lagstiftning för matproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2824 av Betty Malmberg (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att utforma kriterier för inköp av begagnad it-utrustning till offentlig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2886 av Ulrika Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över reglerna i LOU för att säkerställa mångfald och göra det möjligt för fler aktörer att delta i upphandlingar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2934 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om säker upphandling och utbyggnad av viss it-infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3098 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen på EU-nivå ska verka för att andelen närproducerade och när odlade livsmedel i den offentliga upphandlingen ökar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Upphandlingsmyndigheten bör få i uppdrag att skapa ett digitalt stödverktyg till användning vid upphandlingar för att förenkla upphandling av säkra digitala tjänster, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Upphandlingsmyndigheten bör få i uppdrag att uttrycka krav baserat på återvinningsbarhet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i offentlig upphandling ska ställas tydligare krav på att livsmedel som upphandlas ska produceras i enlighet med de krav på djurskydd och miljöhänsyn som ställs på svenska jordbrukare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentliga upphandlingar ska ske med öppen källkod samt att myndigheter och regelverk ska arbeta främjande och tillåtande med exempelvis regulatoriska sandlådor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3659 av Niels Paarup-Petersen (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla reglerna för upphandlingar under EU:s tröskelvärden till en miniminivå för att vara i överensstämmelse med EU-lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att direktupphandlingsgränsen bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla krav och kriterier på social hållbarhet och hänsyn i offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentlig upphandling i högre utsträckning bör användas som ett kraftfullt verktyg för en cirkulär omställning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ökande etappmål bör införas i syfte att öka andelen upphandlingar som ställer skarpa krav på cirkularitet och resurseffektivitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

137. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla krav och kriterier på social hållbarhet och hänsyn i offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett lägsta golv för miljö- och klimatkrav införs för all statlig upphandling samt att mål införs för att öka andelen upphandlingar som bidrar till efterlevnaden av miljö- och klimatmålen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upphandlingsregler i högre grad behöver göra det möjligt för småföretag att delta och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriterier vid offentlig upphandling ska genomsyras av likvärdiga, rättvisa och transparenta villkor för alla företag, oavsett storlek, och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utvärdera effekterna av den nya upphandlingslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla reglerna för upphandlingar under EU:s tröskelvärden för att vara i

överensstämmelse med EU-lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att direktupphandlingsgränsen bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3687 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla en nationell handlingsplan för innovationsvänlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av LOU med syftet att förenkla lagstiftningen och göra det enklare för mindre företag att lägga anbud på offentliga byggprojekt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3713 av Mattias Vepsä och Magnus Manhammar (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att genom en hållbar offentlig upphandling öka omställningstakten i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3790 av Karin Enström m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra centrala upphandlingar med möjlighet till avrop av standardiserade it-system och it-verktyg för statliga myndigheter, regioner och kommuner och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en offentlig aktör som bedriver verksamhet för barn och gör en upphandling ska ha rätt att själv ange vilka miljö- och hälsokrav som ska gälla såvida motparten inte kan bevisa att kraven är obefogade, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L):

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändamålsbaserad utredning av LOU och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att minska klimatpåverkan från offentlig konsumtion och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4164 av Roland Utbult m.fl. (KD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad statistik genom att tydliggöra civilsamhällets del i upphandlingsstatistiken och genom att utreda hur det civila samhällets samhällsekonomiska värde ska mätas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en utvärdering av effekten av de nya reglerna för upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda tjänster under tröskelvärdet och hur dessa har påverkat den idéburna sektorns möjligheter att delta i upphandlingar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i fall utvärderingen visar små eller inga förbättringar för den idéburna sektorn bör regeringen på nytt överväga en ordning där upphandlingar av vissa välfärdstjänster under tröskelvärdet helt undantas från LOU och komma med förslag på hur detta kan genomföras och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utvärdera förslaget att reservera upphandlingar av vissa tjänster i LOU och särskilt effekten av den föreslagna treårsregeln och tillkännager detta för regeringen.